

GW

185.

180

KÖLTEMÉNYEK.

IRTA

GIAY FRIGYES.

SOPRON,

NYOMATOTT LITFASS KÁROLY KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1859.

4857

KÖLTEMÉNYEK.

IRTA

GIAY FRIGYES.

SOPRON,

NYOMATOTT LITFASS KÁROLY KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1889.

Pregardt Paur Borbálya úrhölgy
Ő Nagyságának

tisztelete és hála jeléül

a szerző.

Eljöttem én a költészet
Kényes piacára,
Ahol csak az egészséges
Gyümölcsnek van ára.
Boncolgassa a bíráló,
Sok-e benn a féreg;
S ha árumnak jövőt jósol,
Többször visszatérek.

Apró történet.

Szerették egymást egy királyfi
S egy szép bárókisasszony;
De nem engedték, hogy reájuk
A pap áldást adhasson.
Mérget ivott a kis bohó — remélve,
Övé leend a sirba lent . . .
Virág alá temette a királyfi . . .
S bizony, bizony utána ment.

Virág között . . .

Virág közt láttam én először őt.
Dalolva járta be a zöld mezőt;
Tenger virág tarkált körötte . . .
S míg álmot boldogúl álomra szőtt:
Nászhoz koszoruját kötötte.

Virág között láttam másodszer őt.
Hűs őszi szél bűgött a táj fölött;
Fa és bokor már némulának;
Ő gyászban és kisírt szemmel kötött
Koszorút boldogult urának.

Csalódás.

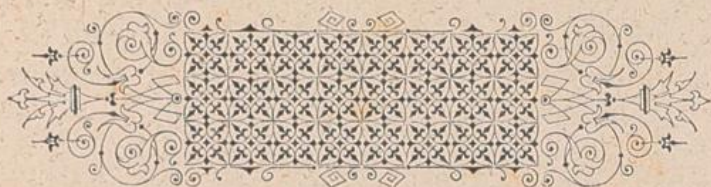
Sziklakövön ültem erdő homályában;
Selyemfű-szőnyegen pihentetem lábam;
S míg a milljom virág illatjával telten
Jött s körülényelgett a tavaszi szellő;
S az egekbe nyuló, örökké zöldellő
Fenyűk halk morajja andalítá lelkem:
Kérdém a levélkét; megkérdeztem fűt-fát —
S felelték: szeret, sőt reménye épül rád.

Jött a vidám farsang; találkoztam véle;
Körülötte ugrált olyan hadnagyféle.
Nehezen kaptam csak a negyedik négyest.
Bevallottam. ekkor: mióta megláttam,

Imádott oltárkép szivem templomában! —
S midőn megkérdeztem szerelmére nézvest,
(Mondja nagysád, mondja, mondja ki, hogy:
igen!)

Olyan jóizület nem nevetett régen.

A szélvész dala.

Bezörget a szél ablakomnál;
S terhemre bár a bús beszéd,
A kéményen mégis beordít
S eljajgat nagy, rémes mesét.
Sok mindenről sivitva szól,
— Fájó hangjától borzadunk! —
«Mulandóság» dala címe,
Rémes refrainje: «meghalunk».

Gyors futtában rongyos fut lel.
Erdőn gyűjt száraz ágakat;
S mert a szélvész oly bőbeszédű,
A gyermek dolga megakadt.

Mindenfélén gondolkodik,
Csak nem azon, amin magunk;
A boldog nem hallá a dal
Zordon refrainjét: «meghalunk!»

Majd ősz vándorba is beléköt
Ez örökös vándorlegény;
Meg-meglöki, hogy lába roskad,
S nagyokat ránt a köpenyén.
Minek beszéli ennek is,
Hogy földnek szánt porból vagyunk?! —
Szeme; haja; szine — s maga;
Mind, mind azt mondják; «meghalunk!»

Bezúg a fukar uzsoráshoz.
Kincsének most alig örül;
A szürke légben látja, mintha
Ezer ördög venné körül.
Koldusnak hallja jajszavát:
«Miattad fázunk, koplalunk!» —
Reszket — s leejti mind a pénzt,
Ha a szél zúgja: «meghalunk!»

Szerelemfölmondás.

Mint az éhes gyermek vágyik
Harapni kenyérbe;
Úgy vágyódtam én is eddig
Drága kis kezére.

De megbocsát, hölgyem, hogy most
Gazdagabbét kérem:
Nem kap-e a gyermek is a
Jó zsiros kenyéren?!

Jegyesek emlékkönyvébe.

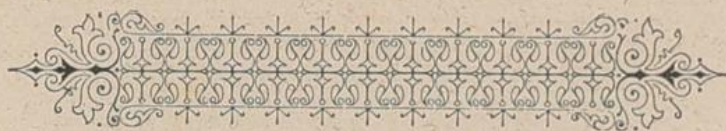
Himes mezőn szép szőke lányka ül;
A mennyre néz kékszin szemével,
S bizony a meddig tiszta lelke száll:
Oda szárnyas madár sem ér el.
Kérdezni jár a csillagok urát:
«Remélt boldogságomban bizhatom?»
Majd boldogsága zálogára néz:
«Mondd meg, te gyűrű ujjamon!»

Virágot tör; letépi szirmait . . .
«Nem!» — szólt az utolsó levélke;
S nyugalját a bántó jóslat miatt
Álmodó kétely cserélte.

Virág szavának a leányka hitt;
Pereg a könny; zokogni kezd nagyon,
S könnytől ázott piciny kezére néz:
«Igaz, te gyűrű ujjamon?!»

Ne sirj, bohó! Most vagy legboldogabb;
Sok lesz tövisse koszorúdnak,
S majd egyre nő a gond, a szenvedés,
Amint virágjai lehullnak.
S akkor, ha fény vakít, vagy sujt nyomor,
S hűtlenséghez szived közel nagyon:
Akkor néz rá s hallgass szavára majd,
Mit mond a gyűrű ujjadon!

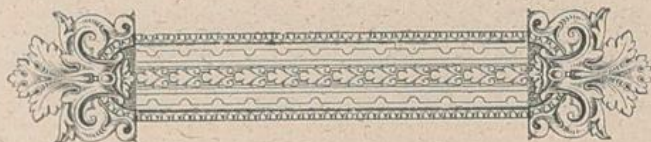

Szörnyü csoda.

Pincéjébe menjünk — mondám —
Megiszzuk mi, akármit ad;
Bor mellett majd könnyebb leend
Eldönteni ezt a vitát.

Lementünk a hordók közé;
Torkunk a bort egyre itta . . .
S bizony szörnyü csoda történt:
Minket döntött el a vita.

Tánc volt.

Tánc volt; eljött sok ifju lányka;
Öt vártam én, epedve őt;
S szegény, amig szívem kívánta,
Varrták neki a szemfedőt.

De rám is vár a sir, a puszta;
Hej akkor minden éjfelen
Szellőként lejti, s koszorúzva
Majd a haláltáncot velem!

A zongorázó anyóka.

Zongoráján minden este
Játszik az anyóka;
Szomoru a nóta, s künn a
Divatból régóta.
Ujja vézna; nem úgy szól a
Billentyü alatta,
Mint mikor a kottát neki
Gavallér forgatta.

Egykedvűn néz maga elé;
Nem csiklandik lába;
Másként volt az évek előtt
Másként volt, hiába!

Hogy ne lejtsen közbe egyet
Biz' meg nem állhatta,
Mikor még a kottát neki
Gavallér forgatta.

A vén hangszert azóta már
A szú őrlí, fúrja;
S nála már nem ad hangot a
Szerelem lágy húrja.
De nem hiszem, hogy a csókot
Kéjelve nem adta,
Kivált ha a kottát neki
Gavallér forgatta.

A mikor a pici ujjak
Gyorsan szaladgálnak,
Bizony őt is boldogíták
A tündér szép álmak.
S mivel sok nem teljesedett,
Nem sír már miatta,
Mint mikor a kottát neki
Gavallér forgatta.

Csak billeget, csak billeget;
Koporsón az esze;
Billeget, míg jön a kaszás,
Hogy sírba rekeszsze . . .
S pénzével majd virilista
Lesz az istenadta,
Ki a kottát hizelegve
Utólszor forgatta!

Egy lányka távoztakor.

Elment — s nyugalmam elvivé.
S mikor mégis vigaszt találtam,
Hogy majd csak visszahozza álmam,
Elballagék hazafelé.

S most . . . hogyha nem lát senki más,
Minden helyet, hol volt, bejárok;
Mint a szentföldet a zarándok,
Hol megfordult a Messiás.

Ne válj búcsu nélkül!

Vidám cimboráid mit szólnának hozzá,
Felednének, hogyha tőlük lopva mennél;
Barátod, ki veled mindenét megosztá,
Keserőbb csalódást nem ismerne ennél.
Édesebben válsz, ha pohár csörög érted,
S hű barátaid, kik dalolva kísérték,
Kendőikkel intnek vonzalmuk jeléül . . .
Ne válj búcsu nélkül!

Mig kezét szorítod multakon merengve
S kisirt szemeidet bú könnyje lépé el,
Maglehet, hogy gyúl a lányka szerelemre,
S boldogit, ki eddig kinzott közönyével.

Nem vagyok én . . .

Nem vagyok én bukott bankár,
Sorsüldözte nyomorúlt;
Kártyahős sem, kinek java
Egy éjszaka «boldogult» . . .

Nem kioznak Fúriák sem,
Még sincs nyugodt éjjelem:
Hej, minap egy barna kis lány
Szembe nézett én velem!

Estimára harangoznak.

Estimára harangoznak
A vén kolostorban;
Megnyilik a sok kis cella,
S jön a barát sorban.
Végül az ősz harangozó;
Alig birja lába,
S dökögve megy utánuk a
Templom homályába.

Sokan húzták azt a régi
Harangot előtte,
Mióta (ki, nem tudni már)
A lábra kötötte.

Ellenségeimről.

Kijutott az ellenségből
De nagyon is nékem;
Ha fogukhoz eszük volna,
Felfaltak vón' régen.

S ha tudnád, mért haragusznak?
Érdemes is érte;
Jóakaróm akadt egyszer,
S versemet dicsérte.

«Hiszen bolond ez az ember!»
Ez rendes beszédük;
Persze szeretnék, ha én is
Tartoznám közéjük.

S mit bánom, hogy be sem várva
Szavam': már kacagnak;
Csak sajnálom, hogy egy kis ész
Kölcsön nem adhatnak.

Nem vétettem egyiknek sem;
Még sem hagynak békén;
Megköveznek, bizony azt is
Megérhetem még én.

De nem csügged lelke azért;
Egy aranymondást vall:
Száz kutya sem boldogul egy
Picike darázs-szal!

A barát titka.

Kis cellájában a barát
A mult sirját feszántja;
Nem űzi, hajtja vágya már,
Régen levágva szárnya;
Csak elmereng . . . s föl sem tekint;
Csak hogyha hangzik oda kint
Memento mori!

És most eszébe jut a sir,
Mely kinját orvosolja,
Hol birja azt, kinek csak is
Számára volt mosolya.
A kis arcképre csókja hull —
S rebeg magába boldogul:
Memento mori . . . .

Majd arca újra elborúl;
Ha megfogamzik átka,
Nem üdvözölnek, kik miatt
Elfonnyadott a mátka.
Mit gondolhat, ki most bejön,
Mért mondja oly fenyegetőn:
Memento mori!

Bakasóhaj.

Megfogadtuk bajtársommal,
Soh' sem hordunk gyűrűt;
S nők ha lesz, a karperecet
Karján mi nem tőrjük.

S most, hogy fejem csákótartó:
(Igaz, hogy nem kérem)
Hordok vasból karperecet
Majdnem minden héten!

S hogyha társnőiddel tarka rétre érve
Koszorusdi-tánchoz fogódtatok össze,
Mit tett a középső borzas kis fejére:
S koszorúját, nemde, virágból kötözte?

Majd mig aranyától az ártatlanságnak
Olyan tündérszépek még neked az álmak;
Amig boldogul élsz szép tavasz korodban
S ábrándos szerelmed lángja fel-fellobban:
Kedves ajándékul mit hoztok egymásnak;
Majd emlékül mit adsz való kedvesednek?
Kis kezeid, ugye, mig könnyektől áznak,
A bús távozonak nefelejcset szednek!

Majd midőn szerelmes szived imádottja
Megvédő kezébe gyenge kezéd' fogja,
S hűséget esküdtök örökre egymásnak:
Bizony a virágok akkor sem hibáznak!
S lám e koszorúba sorsod van letéve;
Boldogságod az, vagy boldogtalanságod!
Csak ha hű szivet lelsz, add tiedet érte;
S ne feledd, hogy esküd az egekbe szállott!

Eldobja az ember, ha mérges a virág;
A hűtlen szerelmű nőt is eltasztják;
Irigyelt édené élted csak úgy válik,
Hogyha a hűséget megörzöd halálig.
S ha virágmederben így lefutó élted
Majd a mulandóság tengerébe ölve:
Sirodban, hová csak könnyzáró kísérhet,
Telesirt virágon álmodol felőle.

Egy lugos viszontlátásakor.

Itt ültünk, itt e kőpadon;
Mit össze nem beszéltünk?!
A boldog napról álmodánk,
Ha egymásé lesz éltünk . . . .
Súgd, kis lugos, tovább!

A boldog napról álmodánk . . . .
Óh ez álom be édes!
Akkor még lombod is sugá,
S elhittem, hogy enyém lesz . . . .
Súgd, kis lugos tovább!

Elhittem, hogy enyém lesz ő;
Boldog valék hitemben . . . .
S egy nap bottal jön az öreg;
A vér kezd hűlni bennem . . . .
Ne súgd, lugos, tovább!

Bátor hazám megvénült zászlaja,
Bár száz viharban megrecscent nyeled,
S a bős csatatigris megtéphetett,
Nincs orkán, mely megküzdne te veled!
Rá jogtipró zsarnok hiába néz,
Mégvédi azt hatalmas égi kéz,
S minden magyar oly igazán,
Rajongva csüing rajt, szent hazám!

Ha majd harsog s riaszt a riadó,
Örvendj, örvendj megkinzott, árva hon;
Kiküzdjük a diadal serlegét,
S fenékig iszszuk majd a nagy napon!
Belőle csak egy csepp jusson nekem,
Szivesen érte adom életem,
Mely őszászlódé igazán,
Hajdan világverő hazám!

Mi az élet?

Az ember élte rézfazék.
Bár a szakács még oly derék,
Ha zománcát lekoptatá,
Keserű lesz a főzelék.

Ki jól figyelte meg e hangzavart,
Annak meg kell utálni azt.
Bármerre méssz, a sok hamis közül
Ritkán hallasz ki egy igazt.
S hányan hibáznak; ám a vétkezőt
A kar mindég ki nem veti:
Mert többször az a legnagyobb bünös,
Aki a nagy dobot veri.

De leginkább azért utálom én,
Mert csak kékvér játszik fölül;
Magasb polcokra szorgalom miatt
Pór csak nagyon kevés kerül.
S az is csak úgy, ha a rút talpnyalás
Nem gyenge oldala neki,
S jól kente markát a legénynek is,
Aki a nagy dobot veri!

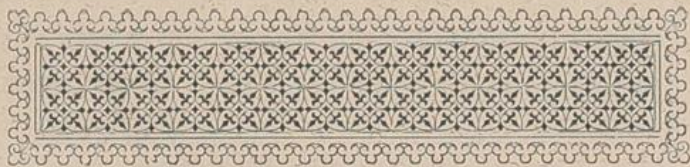

Tempora mutantur . . .

Esik a hó; fehérlik már a dombtető.
Ujjongva hozza a gyerek a szánt elő,
S csuszik víg társak közt hol szányon, hol
hason;
Dunyhás fészkébe csak vessző elől oson.
És most a vén cseléd mesél zsványmesét,
De ő aranydión jártatja az eszét,
És közbe-közbeszól a süket hallgató:
«Be jó, be jó, esik a hó!»

Sok tél lejárt — s látjuk megint első havát.
A gyermekből immár Amor lovagja vált.
S lám, lám, alig hogy a suhanckor elhaladt,
A hálátlan legény most szidja a havat.
Szobában fel-alá lyukas cipőbe' jár . . .
«Azért a nagykabátért Istenem be kár;
Találkánk volna most . . . fölötte zavaró . . .
Cudarság, mért esik a hó!»

A dalnok boszúja.

Föl lányok; ki minden virágos mezőnkre,
Ki! Mielőtt még a nagy nap beköszöntne.
Ne maradjon dísz a tavaszi virányon,
Csak ő, csak ő csupa virágszirmon járjon!

Míg a sereg künn, hogy virágot szakaszson;
Myrtus-koszorúját köti a menyasszony;
Sóhajok emelik hullámszó szép keblét;
Szerelmes szemei örömkömmynyel telvék.

Tükör előtt áll már a menyasszony készen.
Annyi virágdísz a fehér öltözéken;
Ahány pici ujj van, mind igazit rajta;
Ahány szerelmes szív, mindnek egy óhajja.

Szól a vár harangja, hív az esküvőre.
Végsőt kondult már — s csak hirt hoznak
felőle;
Beköszönt helyette lihegő futára:
«Csókoltat, beteg lett, nem jöhet el mára».

Elszállt már a tavasz; széthullt koszorúja;
Elhaladt a tél is; jött a tavasz újra;
Sirva nyugszik már le, sirva kél szegényke;
S sok levél után tűz napot völegénye.

Nászruháját újra felölti a lányka.
Bánatos az arca; tudják is, mi bántja.
Suttognak a lányok; sok nem tetszik nekik;
Szép haján a pártát gúnyolódva nézik.

Szól a vár harangja, hív az esküvőre.
Végsőt kondul — s mégis remél még a
dőre?!
Völegény helyett jön újra csak futára:
«Csókoltat, el kellett mennie csatára!»

Búcsucsók nélkül a hű lovag nem megy el .
Szörnyű! A csalódás fölér száz méreggel!
Lélekharang szólt most: ma lesz temetésem
Menyasszonyi fátylam szemfódelem leszen .

Éjjel kiszökött az öblös, mély mederhez —
S sirja fölött ime fehér hattyu evez.
S az éjjel a szomszéd határban menyekző;
Hét napon át zajló, soknak még sem tetsző.

* * *

Járt a vén idő, s a lányt elfelejtették;
Csak egy akadt már, ki nem felejthetett
még;

Ifju kóbor dalnok járt be sok vidéket,
S amíg dalolt róla, szeme könnytől égett.

Utjában elért egy fényes lovagvárhoz.
A terem megnyilt; az apród telt pohárt hoz.
Kiissza a gróf s a nő egészségére . . . ,
Dalol . . . dalol . . s ime hűl a lovag vére.

Modern szerelem.

Mint csillag a magas eget,
Magát úgy imádom,
Olyan hűen, olyan tüzzel
Csüngök én nagysádon.
Mi nekem a négyesfogat,
S hogy földje sokat ér:
Koldusbotot hordnék önért!
— Így szólt a gavallér.

S ki hinné, hogy hűtlenné lett
Ily szerelem mellett?!
Egyszerre csak az az angyal
Neki már nem kellett.

De hisz volt is ok a gyűri
Visszaadására:
Négy pej lovat várt — s megtudta,
Hogy az egyik — sárga.

Tavaszkor.

Levetve téli köntösét a föld,
Nagyot sóhajt, hogy megszűnt álma már.
S amíg bokor, fa kedves uj szint ölt,
Alattuk az avar uj holtra vár.
Lomb, fű, virág, csak enyelegjeteK;
Fenik a sarlót; s dér jön érteteK;
ÉlvezzeteK csak minden kéjet, élvet . . .
Hisz oly rövid ez édes élet!

Sóhajt a föld, hogy megszűnt álma már.
Lágy sóhajába édes hang vegyül;
Jön messze utról a vándormadár,
S dallal köszönt, hová csak elkerül.

Idyll.

Hűvös est homálya ült a völgy tavára;
Felkél már a hold a nyugvó nap helyébe:
Felhőviskajából leásit az árra
S rezeget a tó tükrén hosszúra nyult képe.
Brekeg már a zörgő nádasok lakója;
Halászok kunyhóin kelepel a gólya;
S ime egy ősz révész vendéggel megrakja —
S reng már hűs habokon foltozott csolnakja.

Tóba néz az öreg s evezőjét mártva
Lovagregét mond a sziklapart romjáról:
«Nemes volt az ifju, jobbágy volt a mátka»
Egy sincs csolnakján, ki nem ismerné már
jól . . .

Elmondta már százszor, s százszor újra
mondja,
Elmulik hisz ekkor minden búja, gondja.
Kis fia ügyel csak, de még az se sokat,
Kihajol s virággal szeli a habokat.

Nem hallgat az ifju; másutt gondolatja.
A csillámló tóról messze elszáll lelke;
Ábrándos szemeit távolba jártatja,
Kis kunyhó felé, hol boldogságát lelte.
Szeretné, ha gyorsan átvinné a csónak,
Hozzá, ahol anyi varázsa a szónak.
Pedig az öreg csak lassan-lassan mártja
S alig ér a vízbe evezőlapátja.

Búsan áll a dalnok; mi sem másit kedvén;
Holdvilágos romon mereng gyengéd lelke..
Hej mikor még nem a romot a vad rep-
kény,
Hanem a várhölgyet hős lovag ölelte! —
S gondolataiból fel-felrezen, hogyha
Elesúszik támasza, vasalt vándorbotja.
Majd leül s felhangzik sok szerelmes ének,
Végére ha járt az öreg a mesének.

Őszinte szavak.

Ha kizöldel erdő, mező,
S ibolyák fakadnak:
Sok kellemes élvezetet
Szerezhetsz magadnak.
Nem bánom én, kedves mama,
Bármilyen lesz az ára:
Csinálunk egy kirándulást
A Fertő tavára!

Ezt mondotta egy barátom
Beteg anyósának;
S ki tagadná, hogy e szavak
Őszinték valának?!

Hisz oly sokszor mondta nekem:
«Bár a neve napján,
Csinálna egy kirándulást
Vén Charon*) csolnakján!»

---

*) A görög mythologia szerint vén hajós, aki a holtakat csolnokon szállította át a Stix folyón.

Egy ifju halálára.

Hull a sárga levél zizegve fájárul;
Károgó hollóraj száll a szürke égnek;
S im a temetőnek kapúja kitárul,
S ifju halottal a kora sirhoz lépnek.
Ott állok a szélén könnyek közt merengve
S irigykedve nézek a mély sirverembe.

Vonz az örök álom . . . vonz az édes béke . .
Vonz a sok titkos kéj . . . s már-már
sirba vágyom,

Amint pillantok a sírok tömegébe,
S kék szemek mennyjéből int a boldog-
ságom;
Kék szemekbe nézek édesen merengve —
S szánakozva nézek a mély sirverembe!

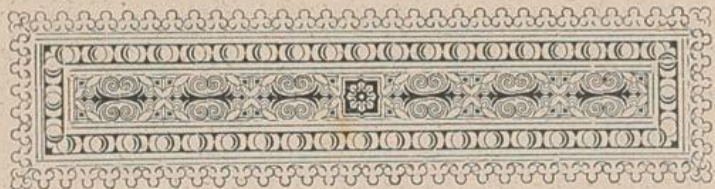

Dalt kívántál.

Dalt kívántál virágokról.
Igérttem, hogy megirom.
S most — bár csupa láng a szivem —
Üres még a papirom.
Nem tudom, mit irjak rája,
Lányok ideálja!

Amióta megláttalak,
Nem tudok más virágot;
Nem ismerek gyöngyvirágra,
Melyről a dalt kívánod, ...
Csak a rózsák rózsájára,
Lányok ideálja!

A remete.

Hol a sötétlelkü bujdosó megdöbben
Kis szellőtől is, mely játszik a levéllel;
Hol a vihar zajlóbb, mennydörg rémitőbbben,
S minden egy fönséges Alkotóról érvel:
Illatos erdőben, fenyük közepében
Áll — mintha lakóját gyászolná — sötétben;
Áll, míg kidüléstől falát támasz óvja:
Az ősz remetének vén szalmakunyhója.

Milyen a szobája?! S ő beéri azzal.
Alomból van rakva ágyul egy kis fészek;
Száz éves tölgyfának törzsöke az asztal;
S vén biblián kívül, ha jó körülnézek,

Csak egy tárgya van még, az Igazság képe,
Aranykeret helyett koszoruba téve.
Ehez örökzöldet keresni nem áttal,
Bármint üldözné is télapó havával.

Künn meg koporsó áll vén tölgy lába
mellett.

Durva darócrongygyal gondosan lefedve.
Mikor a nagy munka edzi a kart s mellet:
Élete delében maga készítette.
Szép faragványokkal telve minden része,
Reá életének története vésve.
Mikor a hűtlen lány másé lesz helyette,
Azt a képet mennyi könny között véshette?

Tövissel kerített kert nyulik a házig,
Verejtékkal ápolt legkedvesebb gondja,
Míg a szép ágyakban egy virág pompázik,
Örömét, keservét neki mind elmondja. —
«Hej szerettem én is egykor más virágot;
Méreg volt mézében, s szívem ide vágyott».
Nem számüzte ő a szerelmet szivébül;
A szerelem üzte a magányba végül.

Bukott szinművemre.

Kész volt a mű; hirdette nagy plakát;
Fizess elő — kürtöltem — művelt olvasó,
S ha nincs művemben az, mi ételnél a só,
— Hogy az író átkát ne szórja rád —
Ne szegd, bíráló, mindjárt a nyakát!

S biz a siker el nem maradt nekem.
Művem szörnyet bukott, zsebem nagyot
apadt.

S most, hogy jégcsap függ a havas eresz
alatt:

(Bár sok szerint «hideg» szerelmesem)

Szobám' csak művem tartja melegen.

(1888. február 20.)

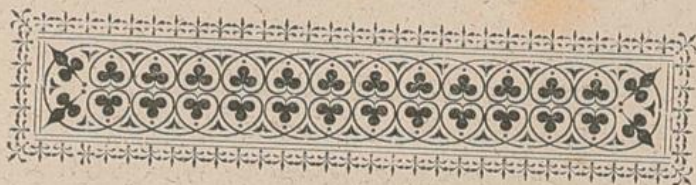

Halottak napján.

Fekete hollóraj száll versenyt a széllel;
Fájdalmasan búg ez; az károg beléje;
Gyászfátyol borítja az örök égboltot;
Gyászol a halandók véges sártekéje.
Hadd ingjon, te szél, a sirkert fája, bokra;
Hordj szét melegítő lombot a sirokra;
Bús dalodat búgd csak, oly édesen hat rám
Ma halottak napján!

Vigyetek halandók koszorút és mécset;
Ne hagyjatok pusztán egy elhagyott sirt se;
Tán viszont akad, ki messze nyugvóinknak
Ledől kökeresztjét virággal diszítse?!

Romon ülék.

Romon ülék; nyájt őrizett
Közelben egy kis árva,
S szedett virágot, kék színűt
Szülőinek ajálva.

A fürge nyáj vigan legelt,
Búsan dalolt a lányka;
Oly búsan, hogy szívem a dalt
Mindég jobban kívánta.

S itt, hol mohos falak körül
Fakadt virágok ezre:
Dobbant szívem — s a szerelem
Bimbója nyilni kezde.

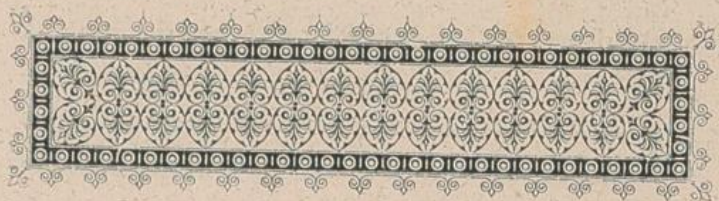
Mi lelhetett engem?

Bebolygom az erdőt lehorgasztott fővel;
S hol a vadvirágot ezrével találok,
Megállok; elnézem . . mosolygok is rájuk . .
Beszivom illatjuk': s elfog bűvös álom.
Csak a szárnyas dalnok verhet fel belőle;
Oh, mert ennek édes dalmát úgy esengem! —
Pedig előbb nékem sem dalos madárka,
Sem virág nem kellett . . . mi lelhetett
engem?

S hogyha elfáradva ledülök a gyepre,
S lelkem elmerengve csüng a virágszálon,
Nem irigylem soha pompáját, illatját;
S rajt a harmatcseppet bús könnynek ta-
lálom.

Boldogtalan szépség! Könnyed soh' se
fogyjon;
Vélt boldogságodról költő dalt ne zengjen;
Nem lehetsz hisz boldog: nincs szerető
szived —
S előbb fel sem tűnt ez . . . mi lelhetett
engem?

Szeretem a . . .

Szeretem a hosszú fülüt;
Nem tartom ép kedvesnek;
Szeretem, mert egy kis dombot*)
Az ő nevéen neveznek.

Szeretem e kicsi dombot;
Nem, mivel rajt nincs csallán!
Szeretem, mert körtefa áll
Virágok közt az alján.

---

*) «Szamárdomb» Csanak-faluban, Győrme gyében.

Szeretem e vén fát, pedig
Nemesebb is akad ott;
Szeretem, mert gyümölcséből
Kis keze kínálgatott.

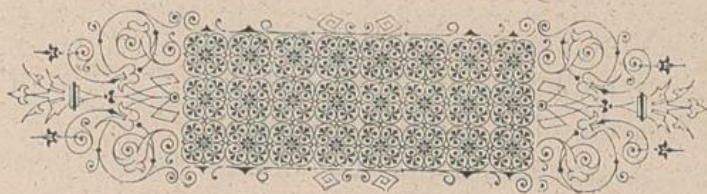

Az én halottam.

Ha körültem minden pihenni dül
A ketyegő fali órán kívül,
Lezárt szemekkel félébren merengek én
Csalódott életem reménytelen delén.
S ha a szellemidéző, édes álom
Vakító fénye szétragyog,
S feltűnnek síri alakok,
A tarka sorban őt is feltalálom . . .
Oh mennyi könnnyel öntözött
Szép rózsakoszorúk között!
Kis ajka néma . . . arca halovány . . .

Virágkoszoru hideg homlokán . . . .
S ha közbe üt a fali óra,
S álomból ébreszt a valóra:
Álmos szemembe fájó könny tolul:
Hisz' más karján ma láttam boldogul!

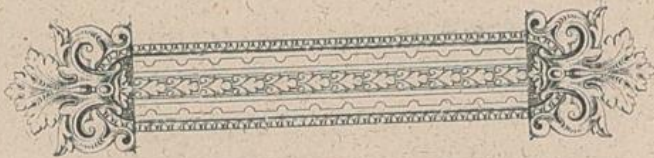
Válasz.

Azt kérde tőlem egy leányka,
Miért olyan búbanatos dalom,
Mint tarmezőn az esti fúvalom?
Megmondhatom, ha ép kívánja.
Hát nem tudod, hogy az a szivre vall;
Minő az érző sziv, olyan a dal.
Börtön pedig szivem, parányi börtön;
Fogságra vetve benn' emészto bánatom.
És ez, hogy útat a szabadba törjön,
Csak dül; csak dül sebeket ejtve a falon.
S amint így dülja a kicsiny börtön falát,
Ez az, mi oly szomorú, siri hangot ad.

Kihalt a kedv belőle;
És hogyha kis időre
Az öröm mégis megszületve lőn:
A bánattenger örvényében született
Csak haldokolva izleli az életet . . .
S ez hangzik oly szomoruan, midőn
Halljátok a halotti-éneket
A csecsemő öröm felett!

Az elátkozott hercegnő.

Rege.

Ejfélt ha majd az óra üt,
Barangoljuk be romjait
A megalázott egykor büszke várnak,
Hol az előbb oly dölyfös hercegek
Üres szemekkel és lepelbe' járnak,
S bagoly tanyázik vig lantos helyett.
Rejtelmesen hangzó sirboltokat
Mutat föl a csucsives boltozat;
Nyirkos, tört oszlopok hosszú, sötét sorában
A sok közt egy halom emelkedik.
Éjfélenkint a hercegnő ott ül magában
És ujjai a hárfát pengetik.

«Hűnek maradni, ment is volna az,
De mikor oly csábító a tavasz»
— S zörögve
Pörögnek.

«Leoldja most mohos fához kötött lovát.
S amint mennyországát a ménre emelé,
S aranyyeregbe ülteté maga elé:
Fészük felé vágat már völgyön, halmon át.
Itt dözsöltek három nap s éjjelen;
Vidám zenétől zajlott a terem;
Csengő kehely tartalma folyt;
Tánc járta, sok dalnok dalolt.
Igy éltek boldogan; vadászni jártak;
Lakmáztak . . . öröm fészke lön e várlak.»

És szól a férj, asszonynyá tettem őt,
S egyik apródom a szivébe nőtt.
— S zörögve
Pörögnek.

«Szállt az idő; szállt fáradhatlan szárnyain,
S hozott nekik aranyhaju két kisedet.
Szavuk édes, de apjuknak nem tetszhetett;

Arcuk mosolygó menny — s látása csupa
kin.

Piciny testük, mint hó, oly szép fehér;
De volna még szebb, néki mit sem ér.
Dühöngve szólt egy nap hozzá:
El házamból! S elátkozá:
Ne adjon nyugtot a népeknek atyja;
Se viz, se föld tested' be ne fogadja!»

Egy kis apródot lök a férj elő:
Számára is volt karja ölelő!
S zörögve
Pörögnek.

«Az éj homályában zokogva távozott,
S feje gurult egy szép apródnak az alatt.
Szállt az idő, s a hercegnek fájdalmakat;
Szállt az idő, s számára örülést hozott.
S amig idegen várakban bolyong,
Egy nap a vár lélekharangja kong,
S a földbe tettek bennetek'
Magzatjaim, szép gyermekek!
S anyátok még mindég barangol ottan
Az erdő mélyében elátkozottan!

És zeng a kar: dalold mindenfelé,
S mindég, hogy embereskü mit se ér!
S zörögve
Pörögnek.

És ime megnyilik a föld,
S a sok csontváz már sirba dőlt;
Csak a siró anya ül még a sir felett;
Majd megcsókolja a két drága kisdedet;
Lefekteti, álmos fejük alatt
Virágot hint; befödi arcokat;
Még egyszer szól: jó éjszakát!
S a tág ablaknyíláson át
Sebesen elsuhan.
S ime egy óra van.

* * *

S mondják, hogy minden éjjelen
Bús hárfájával megjelen.

Ki zörgetett tehát?

Szél zörgeti az ablakot
— Szól az anyóka —
S az alvó tűzre rárakott.
«Hozok aprófát éd'sanyám!»
És szivdobogva
S mosolygva kifutott a lány.

Olasz kaland.

Felhő tolul; forr a tenger;
Hullámain hányódva
Koszoruktól ékes sajkán
Násznép közelg Nápolyba.
Süvölt a szél, zúg a tenger.

Némává lett Nápoly népe,
S sötét minden ablaka;
Ferro házán halálmadár, . . .
Halott lesz ma alatta.
Süvölt a szél, zúg a tenger.

Hosszu, hűvös folyosóján
Lobogó mécs fényenél
Menyasszonyi ruhájában
Fátyolos hölgy lépdegél.
Süvölt a szél, zúg a tenger.

«Akadály nem akadhat már;
Ujra lesz vig esküvőm;
Vagy — ha nem jön — virradóra
Halva lelnek e kövön!»
Süvölt a szél, zúg a tenger . . .

«Érted jöttem, édes Flóram,
Éjben vészes tengeren;
Jöjj csak, a férj sírja fölött
Boldogságunk megterem!»
Süvölt a szél, zúg a tenger . . .

«Kedves Flóram, hajolj reám,
Mondd csak, lelkem, miért félsz?
Gyenge bimbót, feslő bimbót
Nem szakít a zord szélvész!»
Süvölt a szél, zúg a tenger.

Kimennek a vár kapuján;
Szél szabdalja fátyolát,
S amint lebeg, szegény asszony
Annyi rémes dolgot lát.
Süvölt a szél, zúg a tenger.

Fölszáll Flóra, föl lovagja
S lábaihoz letérdel;
Csolnakjukkal játszik az ár,
Mint szélvész a levéllel, . . .
S süvölt a szél, zúg a tenger.

Sirály-sereg száll köröttük
S lerepül a csolnakra,
Ijed a nő s félelme nő;
Reszket, sikolt, sápad, ha
Süvölt a szél, zúg a tenger.

Zeng a dalnok dalt dal után,
S penget, hogy a húr szakad;
De a nő csak férjét hallja,
S az észtbontó vádakat.
Süvölt a szél, zúg a tenger.

«Zúgjon a lant minden húrja,
Fojtsák el e hangokat;
Átkos az a szerelem, mely
Hitves ellen tört fogat!!»
Süvölt a szél, zúg a tenger.

Sikoly hangzik; sirály felszáll . . . .
Násznép s dalnok néma lett;
Nyiló örvény nyelte el a
Csolnakot s a sír felett
Süvölt a szél, zúg a tenger.

Az életúntakhoz.

Gyávák! Oly nagy teher volna
A «rongy élet» nektek?! —
Bátor hajós minden kicsi
Széltől nem íjed meg.
Hadd feszitse balsors szele
Megviselt vitorlád':
Vihar után majd kiderül —
S kedves ég mosolyg rád.

És minden oly sötét volna,
Mint szemetek látja?
Föl sem tűn az erény fénye,
Csak a bűn homálya?

Nem olyan ám ez az élet,
A minőnek látod:
Bánatodból öröm leszen;
Ellenből barátod.

A bűn harca az erénnyel,
Soha se rémitsen;
Fogyhat bár az erény tere,
De föl nem ad mit sem.
Sok Káin ölt már Ábelt, de hisz
József is volt mindig;
Coriolán bűne mellett
Grachus-erény fénylik.

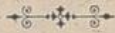
S hát az a kis megsebzett szív
Gyógyíthatlan lenne;
Csalódott ne számithasson
Boldog szerelemre?! --
Mennél több kín s gyötrellem közt
Érsz a kikötőbe:
Annál édesb boldogságot
Remélhetsz majd tőle.

Föl se vedd a duhaj sorsot;
Kacagj a szemébe;
Csak pudvásat dönt az orkán;
Megáll a fák épe.
Tanúlj az erdő fájától:
Hajolj, ha késztetnek;
S ha legjobban zúdulnak rád,
Fütyölj a vészeknek!

Cimjegyzék.

	Lap
A barát titka	34
A dalnok boszúja	51
A nő és a virág	37
A remete	69
A szélvész dala	12
A vágy	76
A világ	47
A zongorázó anyóka	21
Apró történet	7
Az elátkozott hercegnő	39
Az erdő titka	74
Az életúntakhoz	104
Az én halottam	86
Bakasóhaj	36

	Lap
Bukott színművemre	72
Csalódás	10
Csata előtt	42
Dalt kívántál	68
Egy ifju halálára	66
Egy lányka távoztakor	24
Egy levélkére	31
Egy lugos viszontlátásakor	40
Eljöttem én	6
Ellenségeimről	32
Estimára harangoznak	29
Farsangi dal	90
Halottak napján	77
Idyll	60
Jégyesek emlékkönyvébe	17
Kedvesemhez	59
Ki zörgetett tehát?	99
Mi az élet?	45
Mi lehetett engem?	82
Modern szerelem	55
Nem vagyok én	28
Ne válj búcsu nélkül	25
Olasz kaland	100
Őszinte szavak	64
Románc	46
Romonülék	80
Szerelemfölmondás	16
Szeretem	84
Szörnyű csoda	19

	Lap
Tavaszkor	57
Tánc volt	20
Tempora mutantur	49
Válasz	88
Virág között	8
Viszontlátáskor	91

